

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5S/188/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020201379
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Fulcová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1020201379.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave ako správny súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Fulcovej a členov senátu JUDr. Otlílie Belavej a Mgr. Mariána Degmu, v právnej veci žalobkyne: V. Č., narodená XX.XX.XXXX, bytom Q. H. M., B. XXX/X, zastúpená: Lexpert s.r.o., so sídlom Horná 15, Banská Bystrica, IČO: 45 976 856, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, IČO: 00166073, so sídlom Račianska 71, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Číslo: 20503/2020/143 zo dňa 03.09.2020, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave žalobu z a m i e t a.

Žalovanému súd n e p r i z n á v a voči žalobcovi právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Žalobkyňa dňa 04.03.2020 doručila žalovanému žiadosť zo 04.03.2020 o odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 274/2017 Z. z.“), ktorou sa žalobkyňa domáhala poskytnutia finančného odškodnenia za morálnu ujmu a ujmu na zdraví, ktorú utrpela v dobe od októbra 2013 do marca 2014, v dôsledku násilného trestného činu V. Z., nar. XX.XX.XXXX (ďalej aj ako „páchateľ“).

2. K žiadosti žalobkyňa pripojila plnomocenstvo zo dňa 28.02.2020, udelené spoločnosti Lexpert s. r. o., fotokópiu rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 5T/142/2014-783 z 25.11.2016, fotokópiu rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/27/2019-950 z 09.10.2019, fotokópiu nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 759/2017-55, fotokópiu upovedomenia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31Ek/385/2020 o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie z 03.03.2020, fotokópiu návrhu na vykonanie exekúcie žiadateľky ako oprávnenej, proti páchatelovi ako povinnému a fotokópiu odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov číslo 2020/877 z 03.02.2020.

3. Za účelom posúdenia žiadosti žiadateľky si žalovaný vyžiadal spis Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/142/2014 a požiadal súdneho exekútora JUDr. Richarda Gibartiho o poskytnutie informácie o stave exekučného konania, vedeného na podklade návrhu na vykonanie exekúcie sp. zn. 31Ek/385/2020.

4. O žiadosti žalobkyne žalovaný rozhodol rozhodnutím Číslo: 20503/2020/143 z 3.9.2020 nasledovne: I. S poukazom na § 11 ods. 1 v spojení s § 2 písm. ods. d) bod 1. a 2., § 12 ods. 1, 3 a 5 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov priznáva V. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. H. M., B. XXX/X, XXX XX M., odškodnenie v sume XX.XXX,- €.

II. Vo zvyšku čo do sumy XX.XXX,- € odškodnenie nepriznáva.

III. S poukazom na § 21 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je V. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. H. M., B. XXX/X, XXX XX M., povinná vrátiť Ministerstvu spravodlivosti SR finančné prostriedky, ktoré získa do piatich rokov od poskytnutia odškodnenia priznaného týmto rozhodnutím priamo od páchatela trestného činu, a ktoré presiahnu akékoľvek nároky voči páchatelovi trestného činu, vzniknuté v dôsledku spáchaného trestného činu, ktoré nemožno odškodniť podľa tohto zákona, a to až do výšky odškodnenia poskytnutého na základe tohto rozhodnutia, teda až do výšky XX.XXX,- €.

II.

Zhrnutie napadnutého rozhodnutia

5. V odôvodnení rozhodnutia Číslo: 20503/2020/143 z 3.9.2020 žalovaný uviedol

6. Pri posúdení žiadosti o odškodnenie vychádzal žalovaný z nasledovných skutkových zistení:

7. Z rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/142/2014 z 25.11.2016, ktorý vo výroku o vine a treste nadobudol právoplatnosť dňa 10.01.2017, vyplýva, že žalobkyňa sa v presne nezistenom čase od mesiaca október 2013 do mesiaca marec 2014 stala obeťou zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) páchatel'a. Páchatel' bol vyššie uvedeným rozsudkom uznaný za vinného zo spáchania označeného trestného činu a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyroch) rokov.

8. Označeným rozsudkom zároveň súd odkázal žalobkyňu s právom na náhradu škody na civilné konanie a odvolanie žalobkyne proti predmetnému rozsudku v časti rozhodnutia o náhrade škody Krajský súd v Prešove zamietol uznesením č. k. 1To/9/2017-854 zo dňa 05.04.2017.

9. Následne na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne Ústavný súd SR nálezom sp. zn. III. ÚS 759/2017 zo dňa 05.02.2019 zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/9/2017 -854 zo dňa 05.04.2017 a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom rozsudkom č. k. 1To/27/2019 -950 zo dňa 09.10.2019 bola páchatel'ovi uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia v sume XX.XXX,- € a titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume XX.XXX,- €.

10. Žalobkyňa v žiadosti uviedla, že si uplatňuje odškodnenie v sume XX.XXX,- €, ktoré pozostáva z náhrady vo výške XX.XXX,- € z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a z náhrady nemajetkovej ujmy vo výške XX.XXX,- €, ktoré náhrady jej boli priznané rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/27/2019-950 zo dňa 09.10.2019 v nadväznosti na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 759/2017-55 z 05.02.2019. Ďalej uviedla, že zákon č. 274/2017 Z.z. je čo do určenia maximálnych limitov odškodnenia zo strany štátu viazaný na minimálnu mzdu a to bez ďalšieho spresnenia, čo podľa jej názoru znamená, že rozhodujúca musí byť výška minimálnej mzdy účinná v čase vydania rozhodnutia o žiadosti obeť o odškodnenie a keďže dotknutý rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1To/27/2019-950 z 09.10.2019 bol právnomu zástupcovi žiadateľky doručený dňa 04.02.2020, rok 2020 je tak rozhodujúci pre určenie výšky minimálnej mzdy za účelom určenia maximálneho limitu odškodnenia zo strany štátu, teda odškodnenie by malo predstavovať 50 násobok minimálnej mzdy vo výške 580,- €, čo spolu predstavuje sumu odškodnenia vo výške 29.000,- €.

11. Vo vzťahu ku škode na zdraví žalovaný uviedol, že na výpočet výšky odškodnenia sa podľa § 12 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z. primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, konkrétne zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, podľa ktorého sa pri určení výšky odškodnenia vychádza z lekárskeho posudku s bodovým ohodnotením. Žalovaný pri určení výšky odškodnenia vychádzal z lekárskeho posudku zo dňa 12.02.2015, vyhotoveného MUDr. L., v ktorom bolo stanovené bodové ohodnotenie poškodenia zdravia žalobkyne na X.XXX bodov, teda suma náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia predstavovala XX.XXX,- € (X.XXX bodov x 16,48 € = XX.XXX,- €). V tomto rozsahu bola škoda na zdraví zistená i v trestnom konaní, pričom táto bola

podporená znaleckým posudkom č. 237/2014 zo dňa 29.10.2014, vypracovaným v trestnom konaní znalcami. Žalovaný uviedol, že vychádzal z takto určenej škody na zdraví, t.j. zo sumy XX.XXX,- € vypočítanej podľa § 12 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z.

12. Súčasne v zmysle § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z., pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

13. Vo vzťahu k uvedenému však žalovaný dospel k záveru, že pri výpočte odškodnenia je nevyhnutné vychádzať z minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k spáchaniu trestného činu, v opačnom prípade výška odškodnenia stanovená zákonom č. 274/2017 Z.z. by bola závislá od neobjektívnych skutočností, napríklad od toho, kedy si obeť násilného trestného činu, resp. pozostalý po obeti, nárok uplatní, alebo kedy bolo o uvedenom nároku rozhodnuté. Keďže žiadateľka sa stala obeťou trestného činu obchodovania ľuďmi od mesiaca október 2013 do mesiaca marec 2014, pri určení odškodnenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z. bolo podľa žalovaného potrebné vychádzať z minimálnej mzdy na úrovni 352,- €, určenej pre rok 2014 nariadením č. 321/2013 Z.z., t.j. odškodnenie morálnej ujmy v tomto prípade predstavuje sumu 3.520,- €.

14. Zároveň však v zmysle § 13 zákona č. 274/2017 Z.z., celková suma odškodnenia priznaná týmto rozhodnutím, nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Aj v tomto prípade je potrebné vychádzať z minimálnej mzdy v roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu (resp. pri pokračovacích trestných činoch zo sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej pre kalendárny rok, v ktorom došlo k poslednému čiastkovému útoku, pri hromadnom trestnom čine k poslednému činu a pri trvácom trestnom čine podľa sumy mesačnej minimálnej mzdy v kalendárnom roku, v ktorom najneskoršom je protiprávny stav vyvolaný alebo udržiavaný). Ide totiž o jediný objektívny okamih zabezpečujúci, aby dvom osobám, ktoré sa stali súčasne obeťou toho istého trestného činu nebolo priznané odškodnenie v rozdielnej výške (napríklad závislej od toho, kedy bude nárok na odškodnenie uplatnený, priznaný, resp. kedy a či o ňom bude rozhodnuté v trestnom konaní).

15. Celková výška odškodnenia vypočítaná podľa § 12 ods. 1 a 3 zákona č. 274/2017 Z.z. teda podľa žalovaného predstavuje sumu 24.944,- €. Avšak s odkazom na maximálnu sumu odškodnenia vypočítanú podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. v tomto prípade je možné priznať odškodnenie v sume 17.600,- € (352,- € x 50 = 17.600,- €). Túto sumu žalovaný vzal ako základ odškodnenia pri prijímaní ďalších záverov.

16. Žalovaný zároveň skúmal, či je dôvod na zníženie odškodnenia podľa § 14 zákona č. 274/2017 Z.z., pričom takéto dôvody nezistil, preto k zníženiu primeraného odškodnenia nepristúpil, ale žalobkyni priznal odškodnenie v sume vypočítanej podľa § 12 a 13 zákona č. 274/2017 Z.z., t.j. XX.XXX,- €.

III.

Podstatné zhrnutie skutkových a právnych argumentov žalobcu

17. Dňa 2.10.2020 bola súdu doručená správna žaloba, ktorou žalobkyňa napadla II. výrok Rozhodnutia, ktorou žalobkyni nebol priznaný nárok na odškodnenie, a to v rozsahu XX.XXX,- EUR (žalobkyňa tvrdila, že jej malo byť priznané odškodnenie vo výške 29.000,- EUR a keďže jej bolo priznané odškodnenie len vo výške XX.XXX,- EUR, tak predmetom skúmania podľa tejto správnej žaloby je to, či malo byť odškodnenie priznané aj vo zvyšnej časti XX.XXX,- EUR).

18. Žalobkyňa uviedla, že predmet sporu medzi žalobkyňou a žalovaným spočíva v tom, či sa pre účely zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, konkrétne na účely ustanovení § 12 a § 13 má vychádzať z minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodnutia o odškodnení (ako tvrdí žalobkyňa) alebo z minimálnej mzdy účinnej v čase spáchania trestného činu (ako tvrdí žalovaný).

19. Keďže žalovaný pri svojom rozhodnutí o výške odškodnenia vychádzal z minimálnej mzdy účinnej v čase spáchania trestného činu, t.j. v roku 2014 (minimálna mzda vo výške 352,- EUR) a nie z minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodnutia žalovaného, t.j. v roku 2020 (minimálna mzda vo výške 580,- EUR), tak podľa žalobkyne Rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 191 ods. 1 písm. c/ SSP) a zároveň podľa nej bolo Rozhodnutie vydané aj na základe neúčinného právneho predpisu (§

191 ods. 1 písm. a/ SSP), čo sú dôvody tejto správnej žaloby. Takýmto postupom bola na svojich práva poškodená žalobkyňa, keďže jej žalovaný priznal výrazne nižšie odškodné akoby jej patrilo, ak by bola zohľadnená výška minimálnej mzdy v čase rozhodnutia žalovaného.

20. Žalobkyňa tvrdila, že ak je pre legislatívu rozhodujúca aktuálne účinná minimálna mzda, tak legislatíva odkazujúca na minimálnu mzdu neobsahuje ďalšie doplňujúce kritériá - napr.:

- § 13 ods. 3 písm. b) zákona č. 307/2016 Z.z.: Žiadosť je prípustná, ak priznaný nárok vrátane náhrady trov konania presahuje sumu minimálnej mzdy a nepresahuje sumu 2000 eur

-§ 61g ods. 2 písm. d) zákona č. 233/1995 Z.z.: Exekútor splnenie vymáhaného nároku v splátkach povolí vždy, ak vymáhaný nárok presahuje sumu minimálnej mzdy a nepresahuje 2000 eur.

21. Naopak, ak sa nemá vychádzať z aktuálne účinnej výšky minimálnej mzdy, tak legislatíva odkazujúca na minimálnu mzdu obsahuje aj doplňujúce kritériá ako napr. § 422 ods. 2 Civilného sporového poriadku (Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.), z ktorého je zrejmé, že sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania nemá vychádzať z minimálnej mzdy účinnej v čase podania dovolania, ale z minimálnej mzdy účinnej v čase podania žaloby.

22. Zákon č. 274/2017 Z.z. teda neobsahuje žiadne doplňujúce pravidlo, z ktorého by vyplývalo, že pre účely rozhodovania o odškodnení sa má vychádzať z minimálnej mzdy účinnej inokedy ako v čase rozhodnutia žalovaného o odškodnení.

23. V čase napadnutého Rozhodnutia žalovaného bola výška mesačnej minimálnej mzdy určená nariadením Vlády SR č. 324/2019 Z.z., a to na sumu 580,- EUR.

24. Keď žalovaný vychádzal z minimálnej mzdy účinnej v roku 2014, tak jeho postup podľa žalobkyne nemal žiadnu oporu. Žalovaný tak vychádzal z neúčinného právneho predpisu. Nariadenie vlády SR č. 321/2013 Z.z., ktorým bola mesačná minimálna mzda určená na sumu 352,- EUR bolo zrušené Nariadením vlády SR č. 297/2014 Z.z., a teda pri rozhodovaní o odškodnení v roku 2020 nemalo byť aplikované.

25. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa s poukazom na ustanovenia § 191 ods. 1 písm. a) a c) a § 191 ods. 2 SSP žiadala, aby správny súd Rozhodnutie v napadnutej časti druhého výroku zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

IV.

Vyjadrenie žalovaného

26. Žalovaný sa vyjadril k žalobe podaním zo dňa 18.12.2020 tak, že žalobu ako nedôvodnú žiadal zamietnuť. Žalovaný sa zhodol so žalobkyňou v tom, čo je rozhodujúca sporná otázka medzi účastníkmi konania.

27. Vo vzťahu k otázke, aká minimálna mzda sa mala aplikovať v prípade žiadosti žalobkyne, žalovaný dospel k záveru, že pri výpočte odškodnenia bolo nevyhnutné vychádzať z minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k spáchaniu trestného činu, v opačnom prípade výška odškodnenia stanovená zákonom č. 274/2017 Z.z. by bola závislá od neobjektívnych skutočností, napríklad od toho, kedy bude v trestnom konaní vydané rozhodnutie podľa § 11 zákona č. 274/2017 Z.z., s ktorým zákon spája vznik nároku na odškodnenie, resp. kedy si obeť násilného trestného činu, resp. pozostalý po obeti, nárok uplatní alebo kedy bolo o uvedenom nároku rozhodnuté. Vzhľadom na to, že žalobkyňa sa stala obeťou trestného činu obchodovania ľuďmi od mesiaca október 2013 do mesiaca marec 2014, pri určení odškodnenia podľa § 12 ods. 3 a maximálnej sumy odškodnenia podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. bolo podľa žalovaného potrebné vychádzať z minimálnej mzdy na úrovni 352,- €, určenej pre rok 2014 nariadením č. 321/2013 Z.z.

28. Žalovaný mal za to, že jazykové vyjadrenie v § 12 ods. 2 a 3 a v § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. výslovne nerieši situáciu, o akú minimálnu mzdu ide. Okrem toho, že dané ustanovenie nerieši ani situáciu, či ide o mesačnú minimálnu mzdu, alebo hodinovú minimálnu mzdu (pričom predpisy o minimálnej mzde ustanovujú obe sadzby), nerieši ani situáciu o tom, za ktorý rok sa má brať minimálna mzda do úvahy.

29. Žalovaný uviedol, že pri určení roka, z ktorého sa má pri určení minimálnej mzdy vychádzať, dlhodobá a konštantne uplatňuje výklad, že má ísť o sumu mesačnej minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k spáchaniu násilného trestného činu (resp. pri pokračovacích trestných činoch vychádza zo sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej pre kalendárny rok, v ktorom došlo k poslednému čiastkovému útoku, pri hromadnom trestnom čine k poslednému činu a pri trvácom trestnom čine podľa sumy mesačnej minimálnej mzdy v kalendárnom roku, v ktorom najneskoršom je protiprávny stav vyvolaný alebo udržiavaný). Žalovaný prihliadal pri tejto aplikačnej praxi na teleologický výklad, podľa ktorého účelom predmetnej právnej normy je zabezpečiť spravodlivé odškodnenie zo strany štátu. Spravodlivým odškodnením je podľa neho také odškodnenie, pri ktorom jeho výška nie je ovplyvnená náhodilými, či nepredpokladateľnými skutočnosťami, ale je ustálená ihneď, keď nárok na odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z.z. vznikne a následne sa už nemení. Na druhej strane pri výklade prednesenom žalobkyňou, t.j. ak výška odškodnenia podľa § 12 ods. 2 a 3 a podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. má byť závislá od sumy minimálnej mzdy platnej pre rok, v ktorom sa o nároku na odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z.z. rozhoduje, odporuje účelu zákona č. 274/2017 Z.z., ktorým by malo byť spravodlivé a primerané odškodnenie obetí násilných trestných činov.

30. Pri takomto výklade sú podľa žalovaného možné nasledujúce situácie, ktoré by viedli k zjavnej nespravodlivosti:

31. Dvomi osobám, ktoré by sa stali obeťou násilného trestného činu v roku 2014 s totožnými následkami, by mohol vzniknúť nárok na odškodnenie v odlišnej výške, ak by o nároku jednej (napríklad žalobkyne) bolo rozhodnuté v roku 2020 a druhej až v roku 2021, resp. už v roku 2018 či 2019, kedy bola suma minimálnej mzdy nižšia.

32. Napríklad v tomto prípade ak by žalobkyňa s podaním žiadosti počkala ešte niekoľko mesiacov, mohol by jej podľa výkladu žalobkyne vzniknúť nárok na odškodnenie v ešte vyššej sume, ak by rozhodnutie bolo vydané v roku 2021, pre ktorý je suma minimálnej mzdy určená v § 9b zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov v sume 623,- €.

33. Ďalšia absurdná situácia by mohla podľa žalovaného vzniknúť, ak by žalobkyňa podala žiadosť v septembri 2020. Podľa § 16 ods. 5 zákona č. 274/2017 Z.z. ministerstvo spravodlivosti je povinné rozhodnúť o žiadosti do šiestich mesiacov odo dňa doručenia úplnej žiadosti. Pri žiadosti o odškodnenie podanej v septembri 2020 lehota šiestich mesiacov uplynie v marci 2021. Ak by ale ministerstvo v prospech žalobkyne rozhodlo ešte v roku 2020, priznalo by jej nižšiu sumu odškodnenia ako v prípade, ak by o žiadosti rozhodlo až v roku 2021.

34. Uvedené príklady teda podľa žalovaného potvrdzujú, že výklad prednesený žalobkyňou, podľa ktorého by sa v prípadoch podľa § 12 ods. 2 a 3 a § 13 malo vychádzať zo sumy minimálnej mzdy v čase, keď sa o nároku rozhoduje, nedáva zmysel, ide o nelogický výklad, ktorý vedie k nespravodlivostiam a k nepredvídateľnosti výšky odškodnenia.

35. Žalovaný ako orgán rozhodujúci o odškodnení podľa zákona č. 274/2017 Z.z. musí presadzovať výklad teleologický, ktorý bude zohľadňovať účel právnej normy a ktorý nebude viesť k absurdným dôsledkom popísaným vyššie. Len takýto výklad právnej normy je možné považovať za správny.

36. Žalovaný poukázal na to, že od leta 2020 sa v legislatívnom procese nachádza návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 274/2017 Z.z., na ktorom ministerstvo pracovalo od začiatku roka 2020, v ktorom sa v § 13 navrhuje nová úprava: „V § 13 sa slová „minimálnej mzdy“ nahrádzajú slovami „suma mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu“. Obdobná zmena sa navrhuje i v § 12 ods. 2 a 3. Dôvodová správa k tejto zmene hovorí: „Návrh zákona tiež zjednocuje používanie pojmu „suma mesačnej minimálnej mzdy“, ktorý je zavedený v § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde. Ďalej sa navrhuje vymedziť, že ide o sumu mesačnej minimálnej mzdy platnej v období kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu násilného trestného činu. Ide o legislatívnu úpravu už existujúcej aplikačnej praxe.“ Návrh zákona bol schválený vládou dňa 16.12.2020 a 18.12.2020 bol predložený do Národnej rady Slovenskej republiky ako vládny návrh zákona. I výklad uvedený v dôvodovej správe k aktuálnemu návrhu zákona, ktorý je možné považovať za výklad autentický (výklad prednesený tým subjektom, ktorý právnou normu pripravil).

37. Žalovaný v súvislosti s vyššie uvedeným poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/263/2017 z 18.04.2018, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že súd si osvojil argumentáciu žalovaného ohľadne nevyhnutnosti vychádzať pri posudzovaní žiadosti o odškodnenie podľa § 12 ods. 2 a 3 a § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. zo sumy minimálnej mzdy účinnej v čase, kedy došlo ku spáchaniu skutku, ktorý mal za následok vznik ujmy na zdraví. Súd v danom konaní vykladal ustanovenie § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov, zhodné so znením ustanovenia § 13 zákona č. 274/2017 Z.z., ktorý nahradil predchádzajúci zákon č. 215/2006 Z.z.

38. Žalovaný bol názoru, že z jeho strany nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z.z. a v nadväznosti na vyššie uvedenú argumentáciu preto ani neobstojí dôvodnosť aplikácie ustanovenia § 191 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.z. a žiadal žalobu zamietnuť.

V.

Ďalšie vyjadrenia

39. Podaním zo dňa 13.01.2021 žalobkyňa doplnila svoje vyjadrenia tak, že výklad prezentovaný žalovaným je podľa nej účelový a rozporný s nesporným a jasným znením zákona č. 274/2017 Z.z.

40. K otázke spornej medzi účastníkmi konania uviedla, že ak by súd uznal argumentáciu žalovaného, tak by rozhodol v rozpore s jednoznačným znením právneho predpisu, z ktorého nevyplýva, že by sa mala pri rozhodnutí o odškodnení uplatňovať iná mesačná minimálna mzda ako tá, ktorá je účinná v čase rozhodnutia žalovaného. Nie je žiadny dôvod pre odchýlenie sa od jasného znenia právneho predpisu výkladom ako sa snaží žalovaný. Aplikácia inej minimálnej mzdy ako účinnej v čase rozhodnutia nemá v ničom oporu.

41. Argumentácia žalovaného, že žalobkyňa mohla podať žiadosť o odškodnenie neskôr, aby sa rozhodovalo podľa minimálnej mzdy účinnej v roku 2021, a teda, aby bolo odškodnenie vyššie, je absurdná. Je prirodzenou snahou každej obete trestného činu, aby získala odškodnenie čo najskôr. K čiastočnému odškodneniu žalobkyne došlo po viac ako 6 rokoch od spáchania trestného činu na žalobkyňu. Následkom trestného činu spáchaného na žalobkyňu bola napr. posttraumatická stresová porucha, psychické problémy, pokus žalobkyne o samovraždu, minimálny príjem spočívajúci najmä v dávkach. Aj odškodnenie môže žalobkyňu pomôcť vysporiadať sa s traumou, ktorú utrpela. Žalobkyňa požiadala o odškodnenie bezprostredne po obdržaní exekučného titulu s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti a po začatí exekúcie proti páchatelovi trestného činu. Ak niekto odďaľoval odškodnenie, tak to bol žalovaný, ktorý o odškodnení rozhodol až na konci 6-mesačnej lehoty. Ďalšieho 1,5 mesiaca musela žalobkyňa čakať, kým jej žalovaný vyplatil aspoň priznané odškodnenie - urobil tak až potom ako sa zaplata žalobkyňa domáhala prostredníctvom svojho právneho zástupcu vydaním napadnutého Rozhodnutia podaniami z 02.10.2020 a 12.10.2020. Ďalšia argumentácia žalovaného o rozhodovaní na konci 6-mesačnej lehoty len potvrdzuje snahu žalovaného rozhodovať o odškodnení čo najneskôr.

42. Žalovaný argumentoval aj aktuálnym legislatívnym procesom k zákonu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 274/2017 Z.z. Táto argumentácia je však v prospech správnej žaloby. Ak existuje potreba zmeny zákona č. 274/2017 Z.z. na to, aby sa pri odškodnom vychádzalo z minimálnej mzdy účinnej v čase spáchania trestného činu tak za použitia výkladu a contrario je zrejmé, že v súčasnosti taká právna úprava neplatí a je potrebné vychádzať z mesačnej minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodnutia o odškodnení.

43. Na dôvodnosť správnej žaloby nemôže mať vplyv to, že si žalovaný v rozpore s ustanovením čl. 2 ods. 2 Ústavy SR zaviedol aplikačnú prax rozpornú so znením zákona, aby vyplácal nižšie odškodnenie. Postup žalovaného, ktorý zaviedol aplikačnú prax rozpornú so znením zákona a následne chce ako inštitúcia zodpovedná za novelu zákona č. 274/2017 Z.z. dať právnu úpravu do súladu s ním zavedenou aplikačnou praxou, nemôže byť v tomto konaní v neprospech žalobkyne.

44. Civilný rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/263/2017 z 18.04.2018 je v tomto konaní v rámci správneho súdnictva nepoužiteľný. Navyše Krajský súd v Košiciach len stroho skonštatoval „Výšku

odškodnenia žalobcu nemožno odvíjať od minimálnej mzdy platnej v r. 2017, t.j. v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale od času, kedy došlo k spáchaniu trestného činu, v dôsledku ktorého došlo k ujme na zdraví žalobcu a vzniku jeho nároku na odškodnenie, t.j. v r. 2011.“ a z jeho odôvodnenia nie sú zrejmé žiadne hodnotiace úvahy, na základe ktorých k takémuto záveru dospel - takéto rozhodnutie je svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné.

45. Žalobkyňa mala za to, že ustanovenia § 12 a § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. neumožňujú iný výklad ako prezentuje žalobkyňa, išlo by o nedôvodný výklad rozporný so znením zákona.

VI.

Skutkové a právne závery správneho súdu

46. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) bod 1. zákona č. 274/2017 Z.z., obeťou násilného trestného činu je fyzická osoba, ktorej bola úmyselným násilným trestným činom spôsobená ujma na zdraví; ak táto osoba v dôsledku tohto činu zomrela (ďalej len „zomretý“), obeťou násilného trestného činu je aj pozostalý manžel po zomretom a pozostalé dieťa po zomretom, a ak ich niet, pozostalý rodič po zomretom, a ak ho niet, osoba, ku ktorej mal zomretý vyživovaciu povinnosť, ak odsek 3 neustanovuje inak.

47. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) bod 2. zákona č. 274/2017 Z.z., obeťou násilného trestného činu je fyzická osoba, ktorej bola spôsobená morálna škoda trestným činom obchodovania s ľuďmi, znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

48. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z., nárok na odškodnenie obeť násilného trestného činu podľa tohto zákona vzniká, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola obeť násilného trestného činu spôsobená ujma na zdraví, alebo rozsudok, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nedostatok veku alebo nepričetnosť a ujma na zdraví nebola obeť násilného trestného činu plne uhradená inak.

49. Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z., na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť.

50. Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z., pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia alebo trestnom čine sexuálneho zneužívania má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

51. Podľa § 12 ods. 5 zákona č. 274/2017 Z.z., ak o náhrade ujmy na zdraví už bolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom alebo trestným rozkazom, pri výpočte a poskytnutí odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa vychádza v rozsahu spôsobenej ujmy na zdraví uvedenej v rozsudku alebo v trestnom rozkaze. V takom prípade obeť násilného trestného činu nemôže byť priznané odškodnenie ujmy na zdraví presahujúce ujmu na zdraví uvedenú v rozsudku alebo trestnom rozkaze.

52. Podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z.z., celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

53. Podľa § 14 zákona č. 274/2017 Z.z., odškodnenie vypočítané podľa §12 a 13 možno primerane znížiť, ak obeť násilného trestného činu spoluzavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchatel'a trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví.

54. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z., o poskytnutí odškodnenia rozhoduje a odškodnenie vypláca na základe písomnej žiadosti obeť násilného trestného činu rozhodovací orgán, ktorým je ministerstvo spravodlivosti.

55. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z., žiadosť sa podáva orgánu podľa odseku 1 do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku alebo trestného rozkazu podľa § 11 ods. 1 alebo

rozhodnutia podľa § 11 ods. 2. Uplynutím tejto lehoty nárok na odškodnenie podľa tohto zákona zaniká, ak odsek 3 neustanovuje inak.

56. Podľa § 15 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z.z., lehoty podľa odsekov 2 a 3 neplynú počas konania pred príslušným orgánom, najmä počas civilného procesu a exekučného konania, v ktorom si obeť násilného trestného činu uplatňuje nárok na odškodnenie ujmy na zdraví priamo od osoby, ktorá jej ujmu na zdraví spôsobila.

57. Podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 321/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014 (ďalej len „nariadenie č. 321/2013 Z.z.“) suma minimálnej mzdy na rok 2014 sa ustanovuje na 352,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou.

58. Podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 324/2019 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020 (ďalej len „nariadenie č. 324/2019 Z.z.“) suma minimálnej mzdy na rok 2020 sa ustanovuje na 580,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou.

59. Krajský súd v Bratislave, ako správny súd vecne a miestne príslušný na konanie vo veci podľa ust. § 10 zák. č. 162/2015 Z.z., Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) s poukazom na ust. § 491 ods. 1 SSP preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe a v dôsledku viazanosti právne záväzným názorom kasačného súdu (§ 469 SSP) dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná.

60. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

61. Každý kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (ods. 2).

62. Rozhodnutím orgánu verejnej správy sa rozumie správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka (§ 3 ods. 1 písm. b/ SSP).

63. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

64. V intenciách § 6 ods. 1 SSP, súd preskúmava aj administratívne konanie, ktorým sa v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) SSP rozumie postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov.

65. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom SR, najmä s hmotnými a procesnými administratívnymi predpismi. Správny súd preskúmava zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia a postupu správneho orgánu a posudzuje, či je pravdivé tvrdenie žalobcu, že bol rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátený na svojich právach. Limitom súdneho prieskumu je zákonnosť, pričom zákonnosť rozhodnutí a postupov je súlad týchto rozhodnutí a postupov s platným právnym poriadkom SR.

66. Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

67. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný ako príslušný orgán v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov v konaní o poskytnutí odškodnenia, začatom na základe písomnej žiadosti žalobkyne zo dňa 04.03.2020, ktorou požiadala o odškodnenie v celkovej sume 31.424,- €, rozhodol - v prvom výroku s poukazom na § 11 ods. 1 v spojení s § 2 písm. ods. d) bod 1. a 2., § 12 ods. 1, 3 a 5 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov tak, že žalobkyni priznal odškodnenie v sume XX.XXX,- €.

- v druhom výroku odškodnenie vo zvyšku čo do sumy XX.XXX,- € nepriznal.

68. Žalobkyňa napadla správnu žalobou druhý výrok tohto rozhodnutia v časti nepriznania odškodnenia vo výške XX.XXX,- € (z celkovo rozhodnutím nepriznaných XX.XXX,- €).

69. Správny súd zhodne s účastníkmi konania dospel k záveru, že jedinou spornou otázkou v prejednávanej veci je to, či výpočet maximálnej škody, na ktorú má žalobkyňa nárok podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. má vychádzať z minimálnej mzdy účinnej v čase rozhodovania o nároku na náhradu škody, alebo z minimálnej mzdy účinnej k času spáchaniu skutku.

70. Súd sa nestotožňuje s argumentami žalobcu, že § 13 zákona č. 274/2017 Z.z. odkazuje na minimálnu mzdu, účinnú v čase rozhodovania žalovaného o uplatnenom nároku na odškodnenie obete trestného činu.

71. Zákon č. 274/2017 Z.z. pri vymedzení rozsahu odškodnenia vychádza z kritéria minimálnej mzdy jednak pri vymedzení výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy v ustanovení § 12 ods. 3, kedy vymedzuje výšku odškodnenia nemajetkovej ujmy v rozsahu desaťnásobku minimálnej mzdy ako aj pri vymedzení maximálneho odškodnenia zo strany štátu, ktoré je podľa § 13 cit. zákona v rozsahu 50 násobku minimálnej mzdy.

72. Ustanovenia zákona č. 274/2017 Z.z. treba vykladať tak, aby obeť trestných činov, ktorým vznikla rovnaká škoda v rovnakom čase boli zo stranu štátu odškodnené v rovnakom rozsahu, bez ohľadu na to, kedy sa o ich nároku rozhoduje, teda aby výška odškodnenia bola kedykoľvek objektívne určiteľná a nemali na ňu vplyv rôzne subjektívne faktory, ako dĺžka trestného konania, deň uplatnenia nároku, prípadne deň rozhodnutia o nároku. Iba takýto výklad zákona zodpovedá princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutí. Ak by tomu tak nebolo, už len v prípade žalobkyne by nárok na náhradu škody mal inú výšku v čase, keď o nej žalovaný rozhodoval (v napadnutom rozhodnutí) a inú výšku v čase, ak by o nároku mal žalovaný opätovne rozhodnúť v dôsledku zrušenia jeho rozhodnutia správnym súdom, pričom oba okamihy môžu byť teoreticky od seba vzdialené aj niekoľko rokov, čo by výšku nároku podstatne ovplyvňovalo.

73. Výška odškodnenia je objektívne určiteľná, nezávislá od subjektívnych faktorov, iba vtedy ak sa na jej výpočet použije minimálna mzda, účinná v čase vzniku škody, t.j. v čase spáchania trestného činu. Pri takomto výklade ustanovení zákona č. 274/2017 Z.z. budú všetky obeť trestných činov, ktorým bola spôsobená rovnaká škoda v rovnakom čase odškodnené rovnako.

74. Z uvedených dôvodov správny súd žalobné argumenty vyhodnotil ako nedôvodné, nakoľko žalovaný vec správne právne posúdil a postupoval podľa účinného právneho predpisu. Zároveň dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo je v súlade so zákonom a ostatným všeobecne záväznými právnymi predpismi, žalovaný pred vydaním napadnutého rozhodnutia riadne zistil skutkový stav, odôvodnenie rozhodnutia je dostatočne zrozumiteľné, obsahujúce všetky zákonom požadované náležitosti a je z neho zrejmé akými úvahami bol vedený žalovaný pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval.

75. Správny súd preto nemal inú možnosť ako správnu žalobu podľa § 190 SSP zamietnuť.

76. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa § 168 SSP, a žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný v celom rozsahu právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žalovanému voči žalobcovi nevznikli také dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od neho spravodlivo požadovať.

77. Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia, na Krajský súd v Bratislave.

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.